

NÄKÖKULMA

ABOLFAZL EBRAHIMI

Kirjoittaja on tullut Suomeen vuonna 2015 yksin alaikäisenä turvapaikanhakijana. Hän kirjoitti ylioppilaaksi vuonna 2021. Tällä hetkellä hän on töissä, kunnes saa opiskelupaikan.

KUN PERHE ON LÄHELLÄ, NIIN TIETÄÄ KUULUVANSA JOHONKIN

Se miten nuoria kohdellaan, vaikuttaa siihen millaisiksi aikuisiksi he kasvavat ja miten he tulevaisuudessa suhtautuvat muihin. Suomessa on tarjolla paljon tukiverkostoja nuorille, mutta perhettä ei kuitenkaan voi korvata mikään.

Perheestä erossaolo vaikuttaa positiivisesti ja negatiivisesti. Positiivista on se, että täytyy pärjätä yksin ja itsenäistyä. Ilman perhettä jotkut voivat omaksua nopeammin uutta kulttuuria ja sopeutua uuteen yhteiskuntaan kuin jos perhe olisi mukana Suomessa: jos asuu perheen kanssa, niin vanhemmat saattavat painostaa pitämään kiinni omista tavoista, kulttuurista ja uskonnosta. Tämä ei ole huono asia, mutta samalla se voi vaikeuttaa sopeutumista uuteen maahan.

On myös negatiivisia puolia perheestä erossa olemiseen liittyen: koti-ikävä, motivaation puute ja menestymisen paine. Ihminen voi toki menestyä, vaikka olisi yksinkin. Mutta koska vanhemmilla on auktoriteettia ja heitä on pakko kuunnella, he voivat helposti saada nuoren tekemään asioita. Perheen kanssa oli sääntöjä, oli esimerkiksi pakko olla kotona tiettyyn aikaan. Perheryhmäkodissakin on sääntöjä, mutta ohjaajia kohtaan ei ole samanlaista pelkoa tai kunnioitusta kuin omia vanhempia kohtaan. Esimerkiksi perheryhmäkodissa nuori saattaa jättää menemättä kouluun, mutta asuttaessa vanhempien kanssa kouluun on mentävä.

Perheryhmäkodista omilleen muuttaminen on taas iso muutos. Perheryhmäkodissa nuori on saanut apua ohjaajilta ja nähnyt muita nuoria, mutta kun hän muuttaa omaan asuntoon tuntuu ihan yksinäiseltä. Ei ole enää ohjaajia tai vanhempia ympärillä, vaan syöminen, kouluun meneminen, kaikki on omissa käsissä. Pitää vain ryhdistäytyä ja pakottaa itsensä tekemään kaikki asiat itse. Kun sääntöjä ja kontrollia ei enää olekaan, voi nuori olla eksyksissä.

Vaikka perhe on kaukana, me pidämme yhteyttä. Mutta se on vaikeaa. Olisi paljon parempi, jos he olisivat fyysisesti paikalla: silloin voisimme nähdä toisiamme, voisimme pitää huolta toisistamme, eikä energiaa tarvitsisi laittaa niin paljon kaikenlaisiin asioihin, jotka pitää nyt hoitaa itse. Tämä vapauttaisi energiaa esimerkiksi opiskeluun ja työntekoon. Jos perhe olisi täällä, nuoret voisivat paremmin sekä fyysisesti että henkisesti. Uskon, että myös nuorten päihteiden ja huumeiden käyttö olisi silloin vähäisempää.

Monet nuoret turvapaikanhakijat ovat tulleet köyhistä perheistä ja heihin kohdistuu paljon odotuksia kotimaasta. Heillä on myös kova suoriutumispaine. He haluavat onnistua kaikessa, mutta siitä voi helposti seurata uupumus ja kokemus loppuun palamisesta. Koulussa ei myöskään opeteta, kuinka asua yksin. Suomalaisilla nuorilla on yleensä oma perhe, joka pystyy neuvomaan, mutta yksin tulleella pakolaisnuorella ei ole samanlaista tukea.

Euroopassa asuvan nuoren odotetaan lähettävän rahaa lähtömaassa olevalle perheelle. Mutta nuori, joka ei ole vielä suorittanut opintoja tai ei ole löytänyt hyvää työtä, ei pysty lähettämään rahaa kotimaahan, tai jos lähettää, niin joutuu itse kärsimään taloudellisesti. Kaikista haasteista huolimatta nuoret tekevät kaikkensa tukeakseen muualla olevia perheitään, sillä he ovat itse kokeneet köyhyyttä ja tietävät, millaista on asua tuollaisissa olosuhteissa. Juuri tämä voi olla yksi syy siihen, miksi nuori joutuu vaikeuksiin ja päättyy jopa tekemään rikoksia. Maailmassa ei ole hyvää syytä tehdä rikoksia, mutta jotkut niihin kuitenkin ajautuvat. Tästä kierteestä ulospääsy ei ole helppoa. Ihminen on

lähtökohtaisesti hyvä olento, mutta tämänkaltaiset kokemukset nuoren elämässä voivat muuttaa ihmistä huonoon suuntaan.

Kun oma perhe on toisessa maassa, niin vaikka teen enemmän kuin kaikki muut ympärilläni, niin aina tuntuu siltä, että olen askeleen muita jäljessä. Raha on elämässä tärkeää, mutta kun esimerkiksi palkasta joutuu lähettämään ison summan perheelle, jää itse jälkeen muista. Samoin jos matkustaa perhettä tapaamaan, sekin vaatii paljon rahaa. Muut sijoittavat tulevaisuuteen ja varmistavat omaa asemaansa, mutta me joudumme lähettämään rahaa perheelle. No, onhan sekin sijoitus tulevaisuuteen!

Myös elämästä nauttiminen voi olla todella vaikeaa, vaikka yksin tullut pakolaisnuori asuisikin yhdessä maailman parhaimmista maista, kuten Suomessa. Koska tiedät, millaisissa oloissa perheesi asuu, sinulla on syyllinen olo: miksi minä saan kaikki nämä mahdollisuudet, mutta muut perheenjäsenet eivät saa? Nuori ei pysty elämään omaa elämää, vaan on kuin kahden kiven välissä: hän ei pysty muuttamaan perheensä tilannetta, vaikka haluaisikin, mutta ei pysty auttamaan itseäänkään. Nuori ei tiedä mitä tehdä, koska tilanteessa ei ole oikeita vaihtoehtoja.

Kaikki ihmiset käyvät läpi monenlaisia asioita kasvaessaan nuorista aikuisiksi. Lapsena yksin tullut pakolaisnuori joutuu kokemaan lisäksi muuta painetta, kuten vihan tunnetta asiasta, johon ei ole itse voinut vaikuttaa millään tavalla: Miksi synnyin kurjaan maahan? Miksi minulla ei vain voinut olla normaalia lapsuutta? Miksi kaikista näistä maailman ihmisistä juuri minä olen joutunut näitä asioita kokemaan?

Lukiopissa tai ammattikoulussa voisi olla kaikille nuorille tarkoitettu kurssi, joka valmistaisi nuorta yksin elämiseen. Siinä voitaisiin käydä läpi kaikkea sitä, mitä nuori tarvitsee. Kansaneläkelaitos (Kela) on hyvä esimerkki vaikeasta paikasta. Kaikki eivät esimerkiksi tiedä, millaisiin tukiin heillä on oikeus, tai joskus Kela saattaa maksaa liikaa tukia, jotka sitten peritään takaisin myöhemmin. Nuorten pitäisi osata laskea ja seurata näitä asioita. Nuorille pitäisi myös opettaa rutiinia elämässä, niin että he pysyisivät kärryillä koko ajan. Jos rytmi ja rutiini lakkaavat, esimerkiksi koulu tai

harrastus, nuori jää tyhjän päälle. Onneksi nuoren tukena voi kuitenkin olla vapaaehtoisia, ystäväreheittä, kummeja, ryhmäkodin aikuisia tai opettajia.

Olen alkanut ajatella, että yksin tulleille perheryhmäkodissa asuminen ei ole välttämättä paras vaihtoehto. Nuori voi kipeästi kokea, että on erilainen kuin ne nuoret, joilla on perhe täällä. Perheeseen sijoittaminen voisi olla parempi vaihtoehto, mutta Suomessa se on harvinaista. Perheessä voisi pysyä terveempänä ja syödä paremmin, kun joku välittäisi enemmän ja seuraisi tarkemmin. Jos voi huonosti fyysisesti, voi huonosti myös henkisesti.

Se miten nuoria kohdellaan, vaikuttaa siihen millaisiksi aikuisiksi he kasvavat ja miten he tulevaisuudessa suhtautuvat muihin. Suomessa on tarjolla paljon tukiverkostoja nuorille, mutta perhettä ei kuitenkaan voi korvata mikään. Kun perhe on lähellä, niin tietää kuuluvansa johonkin. Perheenjästämisestä tulisi tehdä helpompaa, jotta nuorten elämä olisi parempaa.

Kuva: Adobe Stock